

Overdadige buffetten, geïmporteerde champagne en altijd zon. Voor luchtvaartpersoneel, zakenmannen en geboefte was Hotel Africa in Monrovia begin jaren tachtig een paradijs. Het luxe resort in de hoofdstad van het West-Afrikaanse Liberia telde 52 villa's, een vijfsterrenhotel met 300 kamers en een groot zwembad waarin de expats dobberden, uitkijkend over de Atlantische Oceaan. Hotel Africa was de favoriete weekendbestemming van KLM-personeel toen de luchtvaartmaatschappij nog twee keer per week op het exotische oord vloog. Middelpunt van die internationale setting was hoteleigenaar Guus Kouwenhoven, die met behulp van Liberiaanse connecties het complex nieuw leven had ingeblazen. Kouwenhoven fungeerde als smeeroelie. Wie iets wilde in de Afrikaanse kuststaat klopte aan bij 'Mister Gus', connaisseur van de lokale mores en vriend van het landsbestuur.

Dat was in de jaren tachtig. Succesvol hotelier is Kouwenhoven allang niet meer. Hij werd vorige week in Rotterdam gearresteerd op verdenking van betrokkenheid bij oorlogsmisdaden en wapensmokkel in Liberia. De kans bestaat dat hij twintig jaar moet zitten.

Al geruime tijd jaagden internationale opsporingsinstanties op Kouwenhoven (62). Reden voor Revu om hem twee maanden geleden op te sporen. We reizen in eerste instantie af naar de Republiek Congo. Daar zou Mister Gus resideren in de havenstad Pointe-Noire. Op het einde van een lange oprit tussen de bougainvilles, staat inderdaad zijn bruin geschilderde villa. Pal aan de Atlantische Oceaan en meteen naast de zomerresidentie van de Congolese president. Typisch Guus: hij weet al zijn leven lang als geen ander de juiste contacten te leggen. Kouwenhoven heeft in deze Afrikaanse staat in 2003 het houtkapbedrijf Afribois opgezet. 'Le type' is er niet, zegt het personeel in het tegenover gelegen strandrestaurant. "Hij zal wel op pad zijn."

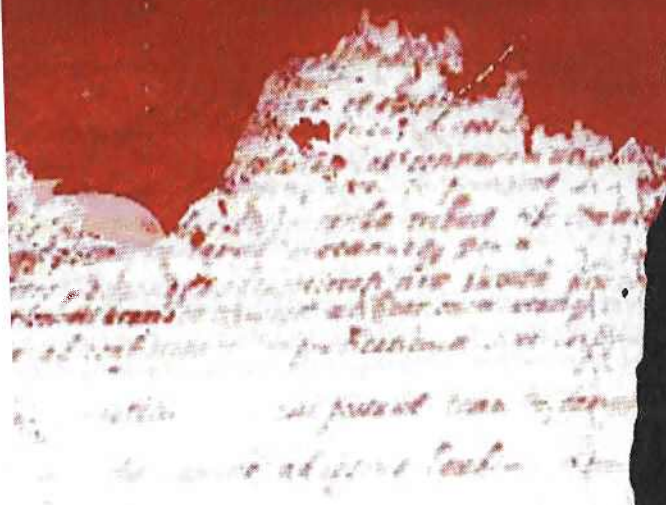
Het blijkt dat de Republiek Congo na internationale druk Kouwenhoven de deur heeft gewezen. Het zoveelste land dat de grenzen voor hem sluit. De houthandelaar blijkt naar Parijs te zijn vertrokken. Geen toeval, want ook hier heeft hij goede vrienden, horen we van de Franse journalist Pascal Henry, die werkt aan een documentaire over de dubieuze hardhouthandel in Afrika. "Kouwenhoven kent onder meer de omstreden zoon van oud-president François Mitterand, Jean-Christophe (die betrokken zou zijn geweest bij wapenhandel naar Angola, red.).

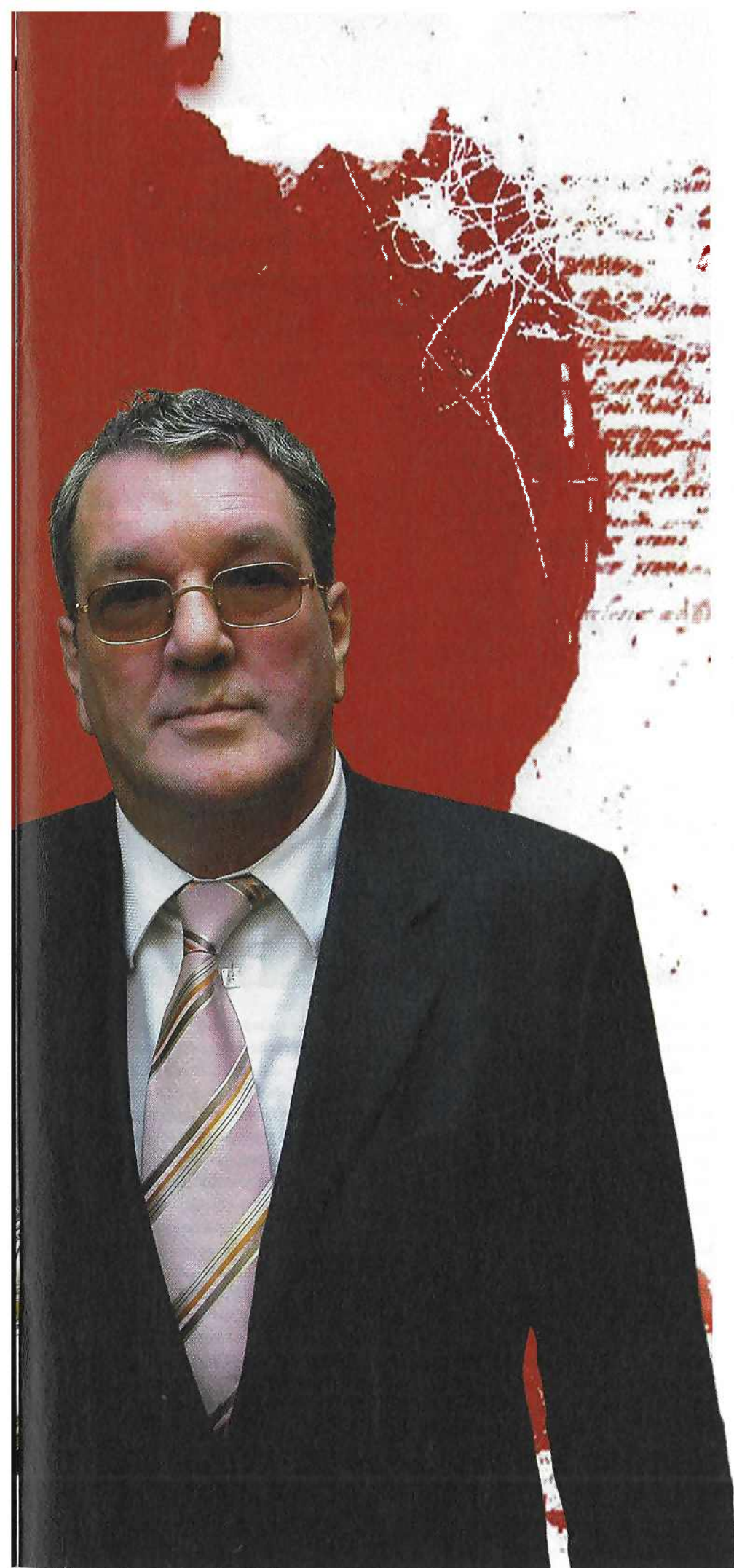
WAPENS, DIAMANTEN & WULPSE WIJVEN

RECONSTRUCTIE VAN HET BOEVEN- LEVEN VAN GUUS KOUWENHOVEN

Guus Kouwenhoven, verdacht van oorlogsmisdaden in Liberia, is zacht gezegd een kleurrijk zakenman. Vorige week werd hij in Rotterdam gearresteerd. Nieuwe Revu spitte in het verleden van de Nederlander die op internationale opsporingslijsten prijkt tussen terroristen en 's werelds beruchtste wapenhandelaren.

DOOR ARNOLD KARSKENS EN HENK WILLEM SMITS

Die is heel vaak in Hotel Africa geweest." Op naar Frankrijk. We treffen de Brabander op een vliegveld in Parijs. Tijdens het interview (zie ook www.nieuwerevu.nl) in de strakke lobby van het Hilton Hotel ziet de internationale zakenman er representatief uit: hij draagt een zwartzijden handgemaakt pak met een dure stropdas. Het roze op z'n wangen is echter niet veroorzaakt door de Afrikaanse tropenzon, maar het gevolg van stress. Kouwenhoven voelt zich opgejaagd en kampt met geldgebrek, zodat hij zijn kinderen nauwelijks op school kan houden. "Wat moet of wat kan ik doen?" verzucht hij regelmatig, terwijl hij zijn onschuld achter het glaasje Perrier staande houdt. "Het is volledige waanzin! Ik kan u garanderen dat ik me nog nooit met wapensmokkel heb ingelaten."

Hoe is de Nederlander in dit wespennest verzeild geraakt? 25 jaar lang was Kouwenhoven graag gezien in Afrika. In 1980 kwam hij in Liberia en pakte snel aan met de toenmalige president Samuel Doe. Zodoende kreeg hij het leegstaande hotel in handen. "Iedereen verklaarde me voor gek toen ik het huurde," vertelde Kouwenhoven tijdens het interview met Nieuwe Revu. "De bezettingsgraad was 2 procent. Het stond ver uit de stad. Om mensen te trekken, haalde ik entertainment binnen. Een disco, restaurant, zwembad. Het hotel werd het visitekaartje van Liberia, de oase van Monrovia."

Kouwenhoven werd ook BMW-importeur, had een lokale luchtvaartmaatschappij en zette een constructiebedrijf op voor het bouwen van wegen. De regering herschreef zelfs de kansspelwet, zodat Kouwenhoven het monopolie kreeg op gokkasten in het hele land. "Mijn gouden tijd," noemt hij die periode. Dat gold niet alleen voor hem. Honderden Europeanen beproefden hun geluk aan de Afrikaanse westkust. Ook Gert Jan Hoogland, een Noord-Hollandse visondernemer: "Ik kwam er in 1982. Het was net of je de Verenigde Staten binnenkwam. De agenten zagen eruit als cops, de wegen waren goed onderhouden en overal zag je Amerikaanse wagens."

Hoe Kouwenhoven in het land zaken deed, had Hoogland al snel door. "Natuurlijk is het in dat soort landen makkelijker om de president te spreken te krijgen, dan hier de burgemeester van Amsterdam. Maar Guus kende werkelijk iedereen. Alle belangrijke mannen die in Liberia de dienst uitmaakten, deden met hem zaken aan de keukentafel. Het *kitchen cabinet* heette dat, onder het mom van: ik krab jouw rug, jij de mijne." ▶

► Dat Kouwenhoven zich in Afrika als een vis in het water voelde, lijkt voorbestemd. De Bosschenaar die opgroeide in Rotterdam is wat je noemt een geboren handelsreiziger. Hij verdiende over de hele wereld zijn geld met deals waarvan sommigen het daglicht niet konden verdragen. "Hij was veertig jaar geleden al een boefje," memoreert een oude bekende van Kouwenhoven. "Mijn broer zat met hem in dienst. In het leger is hij nog berispt, ik geloof voor het stelen van benzine."

Na de driejarige hbs en zijn dienstplicht, gaat Kouwenhoven in de handel. Het begint met de verkoop van taxfree auto's aan NAVO-militairen. In Zuidoost-Azië beproeft hij zijn geluk met de handel in bulkvoorraden rijst en graan. En het gaat hem goed af en dat wil hij laten zien. In Nederland frequenteert hij trendy uitspanningen, zoals Castel op het Leidseplein. Een oud-barkeeper herinnert zich Guus: "Hij was een flitsende jongen met een snelle babbel, snelle auto's en snelle vrouwen. Hij was schathemeltje rijk in die periode. Het was elke maandagavond champagne en kaviaar met de vastgoedjongens."

En anders zag je Guus wel in restaurant De Lokeend in Vinkeveen. Eigenaar Kees Jan Stegerhoek: "Een joviale vent. Een vrije jongen die het avontuur zocht." Zijn arrestatie is voor de uitbater een verrassing. "Dat had ik nooit achter hem gezocht." De barkeeper van Castel voegt toe: "Van huis uit was-ie geen crimineel, maar op een gegeven moment ging het misschien allemaal zo makkelijk, dat Guus alles aanpakte. Dan word je nonchalant en denk je alleen nog maar aan geld."

Zijn handel bracht Kouwenhoven van Beiroet, waar hij werd gesignaleerd op een feestje bij de Nederlandse ambassadeur, tot in Los Angeles. Daar im- en exporteerde hij in die jaren alles wat los en vast zit, schreef weekblad Panorama in 1977. Een jaar eerder had Kouwenhoven samen met Peter Rombouts, een andere Nederlandse entrepreneur, een handelsbedrijfje opgezet. De twee kwamen in grote problemen toen ze zes gestolen schilderijen wilden helen, waaronder een Rembrandt. De schilderijen waren gestolen in Bilthoven, en Rombouts was door de roversbende gevraagd te bemiddelen bij de verkoop. "Ik was een doodnormale zakenman," aldus een jonge Kouwenhoven in Panorama. Toen hij hoorde dat de schilderijen waren geroofd, belde hij Rombouts meteen: 'Stuur ze terug, anders branden we allebei onze vingers.' "Maar terug in Los Angeles vertelde Peter me dat hij een afspraak had gemaakt met ene Sue Lerner. Toen heb ik de grootste fout van mijn leven gemaakt. Ik ben

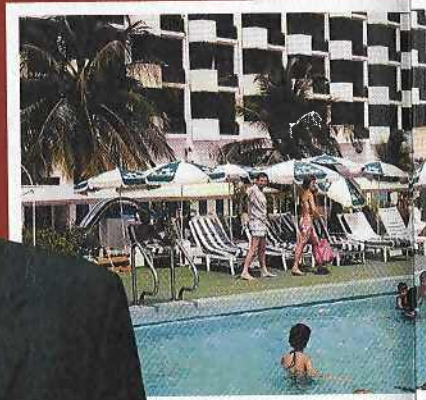
Kouwenhoven op het complex van Hotel Africa in Liberia, met zijn helikopter.

Enkele van de 52 villa's van Hotel Africa.

Rechts: Kouwenhovens villa in Pointe-Noir in Congo-Brazzaville. Hier vluchtte hij heen nadat Charles Taylor in 2003 door blauwhelmen werd afgezet als president van Liberia.

Onder: Hotel Africa in betere tijden (1982). Expats vermaken zich in het zwembad, de KLM had voor parasols gezorgd.

met hem meegegaan naar Sue om een prijs af te spreken." Sue bleek een FBI-agente die de twee arresteerde.

Rombouts heeft een jaar gezeten. Kouwenhoven zat zeventien dagen in voorarrest. Hij hoefde niet te brommen alhoewel hij tot twee jaar cel was veroordeeld, meldde Panorama. De zakenman mocht terug naar Nederland op voorwaarde dat hij nooit meer in de VS zou komen. Maar Kouwenhoven koos niet voor zijn geboorteland: hij vertrok naar West-Afrika.

In Liberia doet hij als hotelier goede zaken en duikt hij in allerlei handeltjes met de lokale businesspartners. Kouwenhoven houdt zich moeiteloos staande, ondanks het helse oorlogsgeweld dat het land treft. De Nederlander weet keer op keer de juiste partij te kiezen in de verwoestende burgeroorlog. In

eerste instantie valt zijn dubieuze handel in de bananenrepubliek niet op, maar als de internationale gemeenschap zich actiever gaat bemoeien met het leed in de Afrikaanse staat, wordt Kouwenhoven al snel geassocieerd met onwettelijke praktijken, bijvoorbeeld drugs-smokkel. De Nederlandse justitie verdenkt hem ervan samen met andere Nederlanders in 1997 op grote schaal hasj uit Pakistan te hebben ingevoerd. De bende van de Voldamse garnalenhandelaar Jakkie Stroek zou Liberia gebruiken als overslagstation om tienduizenden kilo's Pakistaanse hasj over te slaan op kleine schepen.

Tijdens het interview in Parijs ontkent Kouwenhoven elke betrokkenheid bij deze zogenaamde Tass-zaak. "De naam Jakkie Stroek zegt me niks, ik had deze naam nog nooit gehoord en ik heb deze man nooit ontmoet of gesproken. De andere Nederlanders kende

**'VAN HUIS UIT
WAS GUUS GEEN
CRIMINEEL, MAAR
HET GING ALLEMAAL
ZO MAKKELIJK.
DAN WORD JE
NONCHALANT EN
DENK JE ALLEEN NOG
MAAR AAN GELD'**

GEERT J. VAN HOOGLAND

ik al langer. Ik weet dat ze samen een bedrijf zijn begonnen met vissersboten. Die boten zouden zijn gebruikt om drugs over te laden van Liberia naar Nederland, maar geloof mij, die boten verkeerden in zo'n slechte staat, dat ze bij mijn weten bijna nooit de haven zijn uitgeweest. Die drugszaak is volgens mij geseponeerd omdat er geen spoor bewijs was. Ik ben nooit door iemand gehoord of benaderd en pas achteraf heb ik details gehoord."

De Tass-zaak loopt voor Kouwenhoven met een sisser af, daarna beginnen de echte problemen. De Liberiaanse ambtenaar Charles Taylor komt in 1997 aan de macht. Het land groeit uit tot pleisterplaats van Oost-Europese en Libanese maffia en terroristen die worden gelinkt aan Hezbollah en Al Qaida. Ook bewapent Taylor kindsoldaten in buurland

Sierra Leone, om diamanten te bemachtigen. Na jarenlange malaise was het land volledig leeggeroofd. "Het enige wat restte was de houtkap," zegt Kouwenhoven. Zijn eerdere concessie van 500.000 hectare breidde hij met hulp van de Indonesische Djajanti Group uit tot 1,4 miljoen hectare. Van dit nieuwe bedrijf, OTC, kwam 35 procent van de aandelen in handen van Kouwenhoven, die het management voor zijn rekening nam.

De mensenrechtenorganisatie Global Witness en een onderzoeksteam van de VN identificeerden Kouwenhoven als economische steunpilaar van Charles Taylor. Sinds 2000 publiceren deze organisaties regelmatig rapporten met belastende informatie. Volgens de VN levert Kouwenhoven logistieke ondersteuning aan het transport van 'bloeddiamanten' en wapens ten behoeve van zijn eigen milities, het regime van Charles Taylor en de kind-

soldaten in Sierra Leone. Speurders van de VN ontdekken een papieren spoor van de aanschaf van een helikopter door Kouwenhovens houtbedrijf bij de Rus Victor Bout, de meest roemruchte wapensmokkelaar en sanctiebreker ter wereld. In het interview met Revu geeft Kouwenhoven de transactie met enkele voorbehouden toe. "Ik wist niet dat de eigenaar van de rekening waarop we het geld stortte, een relatie had met Bout."

In 2001 krijgt Kouwenhoven als eerste Nederlander ooit een reisverbod van de VN opgelegd. Hij mag niet meer reizen dan alleen naar Nederland. In 2003 beveelt de veiligheidsraad de sluiting van zijn houtkapbedrijf OTC. In 2004 worden zijn tegoeden bevroren en laat minister van Justitie Donner doorschermen dat er 'een oriënterend onderzoek' plaatsvindt naar mogelijke schending van de Sanctiewet. Een jaar later wordt Kouwenhoven na jaren de dans te zijn ontsprongen opgepakt ■

DE AANKLACHT

De aanklacht tegen Guus Kouwenhoven luidt: 'Overtreding van de Sanctieregeling Liberia en de Wet Oorlogsstrafrecht'. Zijn advocaat Inez Weski meldt: "Ik heb een dossiertje gehad. Uit de stukken tekent zich het beeld af dat er sprake is van een geruchtenstroom; de ene herhaalt wat-ie heeft gehoord van een ander. Ik vraag me af of dit materiaal ooit geaccepteerd kan worden. Wel is het een redelijk unieke zaak. De rechter, de officier van justitie en de advocaat hebben de wet op het oorlogsstrafrecht niet op het bureau liggen."

Volgens woordvoerder Wim de Bruin van het Landelijk Parket heeft het Openbaar Ministerie een degelijke zaak. "De milities die bij hem in dienst waren, voorzag hij van wapens. Dat personeel bracht vervolgens burgers om het leven. Waarbij de verdenking ook is dat hij die milities aanwijzingen en opdrachten heeft gegeven. Er zijn ook getuigen die verklaringen hebben afgelegd over zijn wapenleveranties."

Volgens De Bruin zijn alle oorlogsmisdadigers in Nederland of Nederlandse oorlogsmisdadigers in het buitenland gewaarschuwd. "Het Landelijk Parket maakt er serieus werk van: de boodschap is dat hier geen oorlogsmisdadigers vrij rond kunnen lopen en dat Nederlanders in het buitenland oorlogsmisdaden plegen ook strafrechtelijk worden vervolgd." Het heeft alles te maken met de komst van het Internationaal Strafhof in Den Haag, aldus De Bruin. "Je kunt niet gastland zijn van allerlei internationale tribunaal en tegelijkertijd zelf oorlogsmisdadigers niet opsporen en vervolgen."